

novitatem : & in ejus invidiam contra Matrem vestram sic rebellastis, cur non potius id petistis, ut ipse vobis mutetur? Si autem hoc exhorretis, quia novi quomodo eum in Christo venerabiliter diligatis, cur non potius illam? In vobis namque regendis : sic Præpositi rudimenta turbantur, ut magis velit vos ipse deserere, quam istam ex vobis famam & invidiam sustinere; ut dicatur, non vos aliam quæsituras fuisse Præpositam, ni-

ipsum cœpissetis habere Præpositum. Tranquillet ergo Deus, & componat animos vestros, ut non in vobis prævaleat opus diaboli; sed pax Christi vincat in cordibus vestris nec dolore animi, quia non fit quod vultis, vel quia pudet voluisse quod velle non debuistis, erubescendo curratis in mortem; sed potius pœnitendo resumatis virtutem: nec habeatis pœnitentiam Judæ traditoris, sed potius lacrymas Petri pastoris.

SEQUITUR REGULA.

HÆc sunt quæ ut observetis præcipimus in Monasterio constitutæ. Primum propter quod estis in unum congregatæ, ut unanimes habitetis in domo, & sit vobis cor unum & anima una in Deo. Et non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia, & distribuatur unicuique vestrum à Præposita vestra victus & tegumentum; non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valetis omnes; sed unicuique sicut opus fuerit. Sic enim legitis in Actibus Apostolorum, quia *erant ipsis omnia communia; & distribuabatur singulis prout cuique opus erat.*

AG. 4.

II. Quæ aliquid habebant in sæculo, quando ingressæ sunt Monasterium, libenter velint illud esse commune. Quæ autem non habebant, non ea quærant in Monasterio, quæ nec foris habere potuerunt: sed tamen earum infirmitati quod opus est tribuatur; etsi pauperies earum, quando foris erant, nec ipsa necessaria poterant invenire. At non ideò putent se esse felices, quia invenerunt victum & tegumentum, quale foris invenire non potuerunt: nec erigant cervicē, quia sociantur eis, ad quas foris accedere non audebant; sed sursum cor habeant, & terrena bona non quærant: ne incipiant Monasteria esse divitibus utilia, non pauperibus, sed divites illic humiliantur & pauperes illic inflantur.

III. Sed rursus etiam illæ quæ aliquid esse videbantur in sæculo, non habeant fastidio sorores suas, quæ ad illam sanctam societatem ex paupertate venerunt: magis autem studeant, non de parentum divitum dignitate, sed de pauperum sororum societate gloriari. Nec extollantur si communi vitæ de suis facultatibus aliquid contulerunt: nec de suis divitiis magis superbiant, quia eas Monasterio partiuntur, quàm si eis in sæculo fruerentur. Alia quippe quæcunque iniquitas in malis operibus exercetur, ut fiant; superbia verò bonis operibus insidiatur,

ut pereant. Et quid prodest dispergere dando pauperibus, & pauperem fieri, si anima misera superbior efficiatur contemnendo, quàm fuerat possidendo? Omnes ergo unanimiter & concorditer vivite, & honorate in vobis invicem Deum, cujus templa factæ estis.

IV. Orationibus inflate horis & temporibus constitutis. In oratorio nemo agat; nisi ad quod est factum, unde & nomen accepit, ut si aliquæ etiam præter horas constitutas, si eis vacat, orare voluerint, non eis sint impedimentum, quæ ibi aliquid agere voluerint. Psalmis & Hymnis cum oratis Deum, hoc versetur in corde, quod profertur in voce: & nolite cantare, nisi quod legitis esse cantandum: quod autem non ita scriptum est ut cantetur, non cantetur.

V. Carnem vestram domate jejuniis, & abstinentia escæ & potus, quantum valetudo permittit, quando autem aliqua non potest jejunare, non tamen extra horam prandii aliquid alimentorum sumat, nisi cum ægrotat. Cum acceditis ad mensam donec inde surgatis, quod vobis secundum consuetudinem legitur sine tumultu & contentionibus audite. Nec solæ vobis fauces sumant cibum, sed & aures percipiant Dei verbum. Quæ infirmæ sunt ex pristina consuetudine, si aliter tractantur in victu, non debet aliis molestum esse, nec injustum videre quas fecit alia consuetudo fortiores. Nec illas feliciores putent, quia sumunt quod non sumunt ipsæ: sed sibi potius gratulentur, quia valent quod non valent illæ & si eis, quæ venerunt ex moribus delicatioribus ad Monasteriū, aliquid alimentorū, vestimentorū, stramentorū, operimentorū datur, quod aliis fortioribus, & ideò felicioribus, non datur, cogitare debent quibus non datur, quantum de sua sæculari vita illæ ad istam descenderint, quamvis usque ad aliarum, quæ sunt corpore fortiores, frugalitatem pervenire

nequiverint. Nec illæ debent conturbari, quod eas vident amplius (non quia honorantur, sed quia tolerantur) accipere; ne contingat detestanda perversitas, ut in Monasterio, ubi quantum possunt, fiunt divites laboriosæ, fiant pauperes delicatæ. Sanè quemadmodum ægrotantes necesse habent minus accipere ne graventur, ita post ægritudinem sic tractandæ sunt ut citius recreentur, etiamsi de humiliissima sæculi paupertate venerunt: tanquam illis hoc contulerit recentior ægritudo, quod divitiis anterior consuetudo. Sed cum vires pristinas recuperaverint, redeant ad feliciorum consuetudinem suam, quæ famulas Dei tanto amplius decet, quanto minus indigent: nec cibi eas teneat voluntas jam vegetas, quas necessitas levarat infirmas. Illæ se existiment ditiores, quæ fuerint in sustinenda paritate fortiores. Melius est enim minus egere, quam plus habere.

VI. Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus, nec sint vobis tam tenera capitum tegmina, ne retiola subter appareant. Capillos ex nulla parte nudos habeatis, nec foris vel spargat negligentia, vel componat industria.

VII. Quando proceditis, simul ambulate: cum veneritis quo itis, simul state. In incessu, in statu, in habitu, in omnibus motibus vestris, nihil fiat quod illiciat cujusquam libidinem; sed quod vestram deceat sanctitatem. Oculi vestri etsi jaciuntur in aliquem, figantur in neminem. Neque enim quando proceditis viros videre prohibemini, sed appetere, aut ab ipsis appeti velle. Nec solo tactu, sed affectu quoque & aspectu appetitur & appetit femina. Nec dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos: quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Et cum se invicem sibi, etiam tacente lingua, conspectu mutuo corda nunciant impudica, & secundum concupiscentiam carnis alterutro delectantur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus, fugit castitas ipsa de moribus. Nec putare debet quæ in masculinum figit oculum, & illius in semetipsam diligit fixum, non ab aliis videri cum hoc facit, videtur omnino & à quibus videri non arbitratur. Sed ecce lateat, & à nemine hominum videatur; quid faciet de illo superno inspectore, quem latere nihil potest? An ideò putandus est non videre, quia tanto videt patientius, quanto sapientius? Illi ergo timeat sancta femina displicere, ne velit viro malè placere, illum cogitet omnia videre, ne velit viro malè videri. Illius namque & in hac

causa commendatus est timor, ubi scriptum est: *Abominatio est Domino defigens oculum.* Quando ergo simul estis in Ecclesia, & ubicunque ubi & viri sunt, invicem vestram pudicitiam custodite, Deus enim qui habitat invobis, etiam isto modo vos custodiet ex vobis.

VIII. Et si hanc, de qua loquor oculi petulantiam in aliqua vestrum adverteritis, statim admonete, ne cœpta progrediantur, sed ex proximo corrigantur. Si autem & post admonitionem iterum, vel alio quocunque die, id ipsum eam facere videritis, jam velut vulneratam sanandam prodat, quæcunque invenire potuit hoc: prius tamen est alteri vel tertiæ demonstrandum, ut duarum vel trium possit ore convinci, & competenti severitate coerceri. Nec vos judicetis esse malevolas, quando hoc indicatis; magis quippe innocentes non estis, si sorores vestras, quas indicando corrigere potestis, tacendo perire permittitis. Si enim soror tua vulnus haberet in corpore, quod vellet occultari, dum timeret secari; nonne crudeliter abs te sileretur, & misericorditer indicaretur? Quanto ergo potius debes eam manifestare, ne perniciosius putrescat in corde? Sed antequam aliis demonstraretur, per quas convincenda est si negaverit, prius Præpositæ debet ostendi, si admonita neglexerit corrigi; ne fortè possit secretius correpta innotescere cæteris. Si autem negaverit, tunc neganti adhibendæ sunt aliæ; ut jam coram omnibus possit non ab una teste argui, sed à duabus tribusve convinci. Convicta verò secundum Præpositæ vel Presbyteri arbitrium debet emendatoriam sustinere vindictam: quam si ferre recusaverit, etsi ipsa non abscesserit, de vestra societate proiciatur. Non enim & hoc fit crudeliter, sed misericorditer; ne contagione pestifera plurimas perdat. Et hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam in cæteris inveniendis, prohibendis, indicandis, convincendis, vindicandisque peccatis diligenter observetur, cum dilectione hominum, & odio vitiorum.

IX. Quæcunque autem in tantum progressa fuerit malum, ut occultè ab aliquo literas, vel quælibet munuscula accipiat; si hoc ultro confitetur, parcat illi, & oretur pro ea: si autem deprehenditur atque convincitur, secundum arbitrium Præpositæ, vel Presbyteri, vel etiam Episcopi gravius emendetur.

X. Vestes vestras in uno loco habete, sub una custode vel duabus, vel quot sufficere potuerint ad eas excutiendas, ne à tineâ lædantur. Et sicut pascimini ex uno cellario, sic induamini ex uno vestiario.

fiario. Et si fieri potest, non ad vos pertineat, quid vobis induendum pro temporis congruentia proferatur, utrum hoc recipiat unaquæque vestrum, quod deposuerat, an aliud quod altera habuerat; dum tamen unicuique quod opus est non negetur. Si autem hinc inter vos contentiones & murmura oriuntur, & conqueritur aliqua deterius aliquid se accepisse, quam prius habuerat, & indignam se quæ non ita vestiatur, sicut alia soror ejus vestiebatur; hinc vos probate, quantum vobis desit in illo interiore sancto habitu cordis, quæ pro habitu corporis litigatis. Tamen si vestra toleratur infirmitas, ut hoc recipiatis quod posueratis, in uno tamen loco sub communibus custodibus habere quod ponitis: ita sanè ut nulla sibi aliquid operetur, sive unde induatur, sive ubi jaceat, sive unde cingatur, vel caput contegat: sed omnia opera vestra in commune fiant, majore studio, & frequentiori alacritate, quàm si vobis propria faceretis. Caritas enim, de qua scriptum est, quod *non querit quæ sua sunt*, sic intelligitur; quia communia propriis, non propria communibus anteponit. Et ideò quanto amplius rem communem quàm propriam curaveritis, tanto amplius vos profecisse noveritis: ut in omnibus, quibus utitur transitura necessitas, superemineat quæ permanet Caritas. Consequens ergo est, ut etiam illud, quod suis vel filiabus, vel aliqua necessitudine ad se pertinentibus, in Monasterio constitutis, aliquis vel aliqua contulerit, sive vestem, sive quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occultè accipiatur, sed sit in potestate Præpositæ; ut in commune redactum, cum necessarium fuerit, præbeatur. Quod si aliqua rem sibi collatam celaverit, furti judicio condemnatur.

XI. Indumenta vestra secundum arbitrium Præpositæ laventur; sive à vobis, sive à fullonibus: ne interiores animæ fordes contrahat mundæ vestis nimius appetitus.

XII. Lavacrum etiam corporum, usque balnearum non sit assiduus, sed eo quo solet intervallo temporis tribuatur, hoc est, semel in mense; Cujus autem infirmitatis necessitas cogit lavandum corpus, non longius differatur; fiat sine murmure de consilio medici, ita ut etiam si nolit, jubente Præposita, faciat quod faciendum est pro salute. Si autem velit, & fortè non expedit, suæ cupiditati non obediatur; aliquando enim, etiam si noceat, prodesse creditur quod delectat. Denique si latens est dolor in corpore, famulæ Dei dicenti quid sibi doleat, sine dubitatione credatur, sed

tamen utrum sanando illi dolori quod delectat expediat, si non est certum, medicus consulatur. Nec eant ad balneas, sive quocumque ire necesse fuerit, minus quàm tres. Nec illa quæ habet aliquo eundi necessitatem, cum quibus ipsa voluerit, sed cum quibus Præposita jusserit, ire debet.

XIII. Ægrotantium cura, sive post ægritudinem reficiendarum, sive aliqua imbecillitate etiam sine febribus laborantium, alicui debet injungi; ut ipsa de Cellario petat, quod cuique opus esse perpexerit. Sive autem quæ cellario, sive quæ vestibus, sive quæ codicibus præponuntur, sine murmure serviant fororibus suis.

XIV. Codices certa hora singulis diebus petantur: extra horam quæ petiverint, non accipiant. Vestimenta verò & calceamenta, quando fuerint indigenti necessaria, dare non differant, sub quarum custodia sunt, quæ poscuntur.

XV. Lites aut nullas habeatis, aut quàm celerrimè finiatis; ne ira crescat in odium, & trabem faciat de festuca, & animam faciat homicidam. Neque enim ad solos viros pertinet quod scriptum est: *Qui odit fratrem suum homicida est*: sed sexu masculino, quem primum Deus fecit, etiam fæmineus præceptum sexus accepit. I. Joan. 3.

XVI. Quæcunque convitio vel maledicto, vel etiam criminis objectu alteram læserit, meminerit satisfactione quanto cyus curare quod fecit; & illa quæ læsa est, sine disceptatione dimittere. Si autem invicem se læserint, invicè sibi debita relaxare debebunt; propter orationes vestras, quas utique quanto crebriores habetis, tanto sanctiores habere debetis. Melior est autem quæ quamvis ira sæpè tentatur, tamen impetrare festinat, ut sibi dimittat, cui se fecisse agnoscit injuriam, quam quæ tardius irascitur, & ad veniam petendam difficiliter inclinatur.

XVII. Quæ non vult dimittere forori, non speret accipere orationis effectum, quæ autem nunquam vult petere veniam, aut non ex animo petit, sine causa est in Monasterio, etiam si non inde proijciatur. Proinde vobis à verbis durioribus parcite, quæ si emissa fuerint ex ore vestro, non pigeat ex ipso ore proferre medicamenta, ex quo facta sunt vulnera.

XVIII. Quando autem necessitas disciplinæ in moribus coercendis dicere vos verba dura compellit; si etiam in ipsis modum vos excessisse sentitis, non à vobis exigitur, ut ab eis veniam postuletis, ne apud eas, quas oportet esse subjectas, dum nimia servatur humilitas, regendi

regendi frangatur auctoritas. Sed tamen petenda est venia ab omnium Domino, qui novit etiam eas, quas plus iusto forte corripitis, quanta benevolentia diligatis.

XIX. Non autem carnalis, sed spiritualis inter vos debet esse dilectio. Nam quæ faciunt pudoris immemores etiam feminis feminæ jocando turpiter & ludendo, non solum à viduis & intactis ancillis Christi in sancto proposito constitutis; sed omnino nec à mulieribus nuptis, nec à virginibus sunt facienda nupturis.

XX. Præpositæ tanquam Matri obediatur, honore servato, ne in illa offendatur Deus: multo magis Presbytero, qui omnium vestrum curam gerit, ut ergo cuncta ista servantur; & si quid servatum non fuerit, non negligenter præteratur, sed emendandum corrigendumque curetur, ad Præpositam præcipue pertinet; ita ut ad Presbyterum, qui vobis intendit, referat, quod modum vel vires ejus excedit.

XXI. Ipsa verò non se existimet potestate dominante, sed charitate serviente felicem. Honore coram hominibus Præolata sit vobis, coram Deo subtrata sit pedibus vestris.

XXII. Circa omnes seipsam bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat

inquietas, consoletur pusillanimes, suscipiat infirmas, patiens sit ad omnes; disciplinam libens habeat, metuens imponat. Et quamvis utrumque sit necessarium, tamen plus à vobis amari appetat, quàm timeri; semper cogitans Deo se pro vobis reddituram esse rationem. Unde magis obediendo, non solum vestri, verum etiam ipsius miseremini; quæ inter vos quanto in loco superiore, tanto in periculo majori versatur.

XXIII. Donet Dominus ut observetis hæc omnia cum dilectione, tanquam spiritualis pulchritudinis amatrices, & bono Christi odore de bona conversatione fragrantés, non sicut ancillæ sub lege, sed sicut liberæ sub gratia constitutæ.

XXIV. Ut autem in hoc libello tanquam in speculo vos possitis inspicere, ne per oblivionem aliquid negligatis, semel in septimana vobis legatur: & ubi vos inveneritis ea quæ scripta sunt facientes, agite gratias Domino bonorum omnium largitori, ubi autem sibi quæcunque vestrum videt deesse aliquid, doleat de præterito, caveat de futuro, orans ut debitum dimittatur, & in tentationem non inducatur. Amen.

Explicit Regula S. Augustini.

S. CÆSARII ARELATENSIS EPISCOPI REGULA AD VIRGINES.

DE CÆSARIO EJUSQUE REGULA VETERUM TESTIMONIA.

MARTYROLOGIUM Rom. die xxv. Aug.

Arelate depositio Sancti CÆSARII Episcopi, mira sanctitatis & pietatis viri.

GENNADIUS ill. Eccl. Script. Cap. LXXXVI.

CÆSARIUS Arelatensis urbis Episcopus, vir sanctitate & virtute celebris, scripsit egregia, & grata valde, & Monachis necessaria opuscula, &c. floruit Anastasio Rempubliam gubernante.

CYPRIANUS lib. i. de vita S. Cæsarii.

Inter hæc autem præcipuum illud Monasterium quod sorori suæ condere cepit, iustar prioris instauravit; & quasi alter quidem nostri temporis Noë, propter tempestates & procellas in latere Ecclesiæ faminarum extruxit Cænobium, tanquam arcam: evocataque è Massiliensi Cænobio venerabili sorore sua Casaria, quam idcirco eo miserat, ut disceret quod doceret, & prius esset discipula, quàm magi-